

lotionem faciendam esse in vase huic tantum usui destinato. 4° Lintea sacra, etiam post primam aut secundam lotionem, non esse lavanda cum linteis, quæ usui domestico inserviunt (1).

Sacrarium, quod in qualibet ecclesia esse debet, quod et piscina sacra dicitur, est locus in pariete vel sub terra defossus, et ab aliis profanis usibus separatus, in quem lotio et similia ob reverentiam projici debent (2).

DE VASIS SACRIS.

172. Quales debent esse calix et patena?

R. 1° Calix debet esse aureus vel argenteus, vel saltem habere cuppam argenteam intus inauratam (3). In rubricis tamen de defectibus (4) etiam permittitur stanneus, scilicet ob paupertatem aut persecutionem; non autem æreus ob æruginem, neque vitreus ob fragilitatem, neque ligneus ob porositatem. Pes tamen, si cuppa sit aurea, argentea, aut stannea, eo modo ut dictum est, esse potest ex qualibet materia solida et munda (5).

Notandum dici cuppam argenteam, intus inauratam, et idem dicendum esse, si calix sit stanneus, cujus cuppa stannea pariter inaurari debet. Plerique tamen negant (6) hanc inaurationem sub gravi esse præceptam; probabilius tamen

(1) Conferentiæ ecclesiast. diocesis Mechliniensis 1876, de Liturgia q. IV.

(2) S. Carol. instruct. fab. lib. I, c. 20; Neher Vera idea orn. ecclesiast. *Sacrarium*.

(3) De consecrat. dist. I, 45; Rub. in ritu celeb. tit. I, n. 1; S. R. C. 16 Sept. 1865, n. 5350, 4; 31 Aug. 1867, n. 5386, VI; 16 Mart. 1876, n. 5658; 28 Maji 1877, n. 5695. Circa calices ex alluminio confectos vid. *Acta s. Sedis*, vol. 2, fol. 232; *Analecta juris pont.* 9 sér. fol. 1129.

(4) Tit. X, n. 1.

(5) Quarti p. 2, tit. I, sect. 2, d. 1.

(6) Quarti loco cit.

est (1) non eximi a veniali consecrante in calice non inaurato, nisi paupertas excuset.

2° Consecratus, scilicet ritu et precibus ab Ecclesia præscriptis, ut dictum est num. 168 ad 2.

3° Patena debet ejusdem esse materiæ ac calix (2), pariter consecrata, ejusque saltem pars concava totaliter inaurata (3).

Episcopi in propria diocesi (4) jure proprio calices et patenas consecrant, eam tamen consecrationem committere nequeunt, nec simplici sacerdoti, nec etiam abbati, licet hic ex privilegio apostolico calices in servitium propriæ ecclesiæ consecrare valeat (5). Si Episcopi aliive privilegiati sine indulto apostolico hanc consecrationem alteri delegaverint, consecratio reiteranda est, si fieri possit sine scandalo, nisi vasa jam adhibita fuerint (6).

Quoad regulares 1° certum est, illorum superiores, licet paramenta benedicere valeant, ut num. 168 dictum est, non tamen calices et alia, in quibus s. unctio adhibetur, consecrare posse, si usum pontificalium non habeant (7). 2° Abbates aliosque usum pontificalium habentes, per se calices et patenas consecrare non posse, constat ex dec. S. R. C. (8), sed tantum ex privilegio apostolico (9) et pro usu ecclesiarum sibi subjectarum (10). Si pro usu aliarum ecclesiarum calices

(1) S. Alph. de Ligorio l. 6, n. 370, d. 3.

(2) S. R. C. 31 Aug. 1867, n. 5386, VI; 18 Dec. 1877, n. 5715, V.

(3) Quarti p. 2, tit. I, sect. 2, d. 1; Quæst. in confer. eccl. dioc. Mechl. 1873 ex Lit. 1.

(4) S. R. C. 28 Jun. 1642, n. 1253-1400; Quarti loco cit. s. 3, d. 3.

(5) Dec. gen. 27 Sept. 1659, n. 1856-2003, 19; Quarti loco cit. d. 2.

(6) S. R. C. 22 Sept. 1703, n. 3514-3663, 3.

(7) S. R. C. 27 Aug. 1707, n. 3626-3775, 2; Quarti de bened. tit. 1, s. 4, d. 7.

(8) 13 Mart. 1632, n. 805-952; 16 Maji 1744, n. 4010-4159, 1; Cavalieri t. 4, dec. 187, 1.

(9) S. R. C. 27 Aug. 1707, et 16 Maji 1744, n. cit.; 18 Aug. 1770, n. 4203-4352; Gavantus man. Ep. abbas n. 20, 21, 22; Lucius Ferr. vasa sacra n. 1; Cavalieri loco cit. n. 2.

(10) Eadem dec. et præcipue dec. gen. 27 Sept. 1659, n. 1856-2003, 19.

et patenas consecrent, peccant, vasa tamen denuo consecranda non sunt (1).

173. Qualia debent esse pyxis seu ciborium, remonstrantia seu ostensorium, ejusque lunula?

R. 1° Certa materia præcepta esse non videtur; sed pyxis juxta rituale Rom. (2) esse debet ex solida, decentique materia, eaque munda: ut tamen pyxis vel saltem ejus cuppa sit aurea vel argentea intus inaurata, quam maxime convenit: et ita in cæremoniali Ep. (3) dicitur aurea vel argentea saltem intus deaurata. Ipsum etiam cooperculum pyxididis ab interiori parte laudabiliter inauratur. Ob paupertatem, periculum furum, aliamve similem causam pyxis fieri potest ex stanno perpolito et intus inaurato; non tamen ex ligno, vitro aut crystallo, neque ex ære, nisi per inaurationem periculum æruginis præcaveatur (4). Idem dicendum est de lunula ostensorii (5) et de pyxide seu vase portatili deferendo ss. Viaticum destinato. Cum autem ostensorium sacras species immediate non attingat, nihil obstat, quin illud vel saltem ejus ornamenta ob paupertatem aliamve causam ex ære aut stanno efformentur (6). In summitate ostensorii crux visibilis apponi debet, prout requirunt ecclesiasticæ leges (7). Imagines autem aut statuæ sanctorum, sicut in altari, in quo ss. Sacramentum exponitur, prohibentur, sic majori adhuc ratione ab ipso ostensorio sunt removendæ.

2° Pyxis consecrari non debet (8). Quamvis vero plures negent hanc esse benedicendam; probabiliorem tamen s. Alph de Ligorio (9) putat sententiam, quæ dicit, eam de

(1) S. R. C. 27 Aug. 1707, n. 3626-3775, 3.

(2) De ss. Euch. Sac.

(3) Lib. 2, c. 30, n. 3.

(4) S. R. C. 31 Aug. 1867, n. 5386, VII.

(5) S. R. C. 31 Aug. 1867, n. cit. 4 Feb. 1871, n. 5469, IV.

(6) Gavantus p. 2, tit. 2, p; Quarti p. 2, tit. 2, s. 4, d. 5; Cavalieri t. 4, dec. 100, n. 3 et 4; Baruffaldus in rit. tit. 23, n. 55 et seq.

(7) S. R. C. 11 Sept. 1847, n. 4951-5112.

(8) Gavantus et Baruffaldus loc. cit.

(9) Lib. 6, n. 385.

præcepto esse benedicendam, quia in rubricis (1) vas seu ciborium in quo consecrantur hostiæ minores, dicitur benedictum; et s. Thomas dicit, quod in reverentiam tanti Sacramenti a nulla re contingatur nisi consecrata (2). Idem dicendum est de lunula remonstrantiæ. Ipsa remonstrantia, licet sacras species non tangat, laudabiliter tamen benedicitur.

Not. hæc tria prædicta posse benedici ab eo, qui habet, facultatem benedicendi vestimenta sacerdotalia, idque fieri per benedictionem, quæ in missali et rituali inscribitur *benedictio tabernaculi seu vasculi pro sacrosancta Eucharistia conservanda*. In appendice ad rituale Romanum specialis etiam benedictio ostensorii proponitur.

174. Quandonam sacra vasa amittunt suam consecrationem aut benedictionem?

R. Generaliter dici potest, dum per fractionem vel aliter amittunt figuram aut formam essentialem, sub qua sunt consecrata aut benedicta, seu dum fiunt inutilia et inepta ad convenientem usum, ad quem sunt consecrata aut benedicta. Unde calix amittit consecrationem:

1° Quando in ejus fundo fit foramen, quamvis exiguum; non tamen si foramen fiat in loco superiori, ita ut sine periculo in eo consecrari possit (3).

2° Quando ita frangitur, ut non amplius vel non nisi indecenter sacrificio inservire possit, licet per breve tempus, et faciliter reparari queat. Non amittitur tamen consecratio per aliquos ictus a fabro inflictos, quia per eos non notabiliter immutatur (4).

3° Quando cuppa separatur a pede, sive id fiat violenter sive non; nisi calix sit tornatilis, quia tunc sub tali forma est consecratus, et per separationem formam suam non amittit, cum partes sine novo artificio jungi queant (5).

(1) In ritu celeb. tit. II, n. 3.

(2) Præter auctores cit a s. Alph. de Ligorio vid. Quarti p. 2, tit. 2, d. 5, diff. 2.

(3) S. Alph. de Ligorio l. 6, n. 370.

(4) Quarti p. 2, tit. 1, s. 2, d. 5, in fine; Lucius Ferr. calix n. 18.

(5) Locis cit. s. Alph. de Ligorio d. 4; Quarti diff. 3; Lucius Ferr. n. 12 et 13.

4° Quando calix de novo inauratur, amittit consecrationem, et nova indiget (1), quia tunc superficies calicis, quæ immediate tangit s. species, non est consecrata, et ss. Sacramentum a nulla re nisi consecrata contingi debet. Certum tamen est non amitti consecrationem, si paululum decidat calicis inauratio: quinimo probabilius est, eam non amitti, si per longum usum inauratio deperdatur, quia calix semel totus consecratus, per modum unius consecratus remanet, quamdiu existit; maxime tamen decet, eum tunc de novo inaurari.

Item patena perdit suam consecrationem, si tam enormiter frangatur, ut convenienti usui amplius inservire nequeat; item si de novo ejus superficies inauretur. Pyxis amittit suam benedictionem iisdem modis, ac calix, scilicet si in cuppa tale foramen fiat, ut sit periculum, ne particulæ sacræ penetrare possint, etc. Remonstrantia et ejus lunula suam perdunt benedictionem, dum per fractionem aut aliter ad convenientem usum inepta redduntur: item lunula post novam inaurationem iterum benedici debet.

Not. vasa per modicam reparationem non amittere consecrationem aut benedictionem, modo nulla fiat fractio notabilis, et 2° neque eandem amittere, si sacrilege adhibeantur ad usum profanum, ut num. 169 de paramentis dictum est: decet tamen in posteriori casu, ut aqua benedicta laventur, priusquam adhibeantur (2).

175. Quibus licet tangere vasa et vestes sacras?

R. 1° Vasa sacra, dum actu continent ss. Sacramentum, extra casum necessitatis aut periculum profanationis juxta communem sententiam absque peccato mortali nulli licet tangere, præterquam sacerdoti et diacono, sive fiat nuda manu sive mediante alio instrumento.

2° Vacua vasa sacra, quæ chrismate inunguntur, ut calix et patena, post eorum consecrationem, item illa, quæ non

(1) S. R. C. 14 Jun. 1845, n. 4866-5011; 9 Maji 1857, n. 5232, 1.

(2) Venitor p. 2, tit. 1, annot. 14; Lohner p. 1, tit. 3, § 3, n. 4, in fine; Collet *Traité des ss. myst.* ch. 9, n. 4.

consecrantur et tantum benedicuntur, sed ss. Sacramentum immediate attingunt, ut ciborium et lunula remonstrantia, post eorum usum nuda manu tangere licet sacerdoti, diacono, et subdiacono; item acolythis extra altaris ministerium, cum sacra vasa ad sacrificium præparare debeant; et si aliqua causa intercedat, omnibus clericis in minoribus ordinibus constitutis et etiam tantum tonsuratis ex diuturna consuetudine (1), quæ in Belgio tamen non existit. Laicis autem non licet, nisi in casu necessitatis vel licentiæ obtentæ, aut nisi mediante velo, sed ex communi sententia sub veniali tantum. Ante usum tamen a laicis tangi possunt ciborium, remonstrantia, ejusque lunula, licet modo benedicta; item remonstrantia post usum, quia sacræ particulæ in eam facile decidere possint, valde convenit, ut laici ab illius tactu abstineant. In casu reparationis, quam exigunt sacra vasa, a laicis licite tangi possunt, quia adest causa rationabilis (2): quidam tamen consulunt, in casu petendam esse licentiam ab Episcopo (3).

3° Vestes sacras cuique tangere licet, exceptis corporali, palla, et purificatorio, quæ cum in celebratione adhibita fuerint, extra necessitatem aut obtentam licentiam, sub veniali licite tangi non possunt, nisi a quibus vacua sacra vasa tangi permittuntur; ante usum tamen et post lotionem a laicis tangi, ulterius lavari, et refici possunt (4).

Episcopi est, concedere licentiam tangendi vacua vasa sacra et corporalia (5).

(1) S. R. C. 24 Ap. 1626, n. 477-624; Bened. XIV, inst. 34, § 4; Fornici p. 1, c. 4, in fine.

(2) Cavalieri t. 4, dec. 187, n. 12.

(3) Gardellini in dec. 4438-4588.

(4) Vid. Quarti p. 2, tit. 1, s. 2, d. 6, et s. 3, d. 6; Lucius Ferr. calix n. 21-26 et vasa sacra n. 8-14; s. Alph. de Ligorio, lib. 6, n. 382; Merati p. 2, tit. 1, n. 16.

(5) S. R. C. 29 Maji 1694 apud *Analecta juris Pontif.* 8 sér. n. 2530.